

Jánossy Andor (Szombathely, 1908. augusztus 20. – Budapest, 1975. május 4.) agrármérnök, agrobotanikus, a mezőgazdasági tudomány doktora (1965), a Magyar Tudományos Akadémia levelező tagja, az első hazai génbank megszervezője.

Életpályája:

A budapesti József Műegyetem közgazdaság-tudományi karán 1930-ban szerezte meg mezőgazdasági mérnöki, 1933-ban pedig doktori oklevelét. 1931–1933-ban a nyírbátori Mándy-uradalom alkalmazásában állt mint segédtsízt, majd 1933 és 1937 között a mezőhegyesi állami birtokon gyakornoki beosztásban foglalkozott növénytermesztéssel és -nemesítéssel. 1938-tól az Országos Növénytermelési Hivatal munkatársa, növény- és vetőmagtermesztési felügyelője volt, 1944 és 1949 között az intézmény vezetőjeként irányította a felügyeleti és kutatómunkát. 1949-ben hivatalát integrálták a Központi Növénytermesztési és Növénynemesítési Kutatóintézetbe, majd 1951-ben a földművelésügyi minisztérium Mezőgazdasági Kísérletügyi Központjába, Jánossy 1949-től 1951-ig az új szervezeti keretekben vezette a fajtaelismerési osztály munkáját és kutatómunkát. 1952-ben a Vetőmagvizsgáló Intézet igazgatójává nevezték ki, 1954-től pedig az Országos Növényfajta-kísérleti Intézet munkáját irányította igazgatóként egészen 1959-ig. Ezzel párhuzamosan 1955–1957 között miniszteriális beosztást is ellátott mint a földművelésügyi minisztérium kísérletügyi főigazgatója. 1959-től haláláig az általa szervezett tápiószelei Országos Agrobotanikai Intézet igazgatója volt, ezzel párhuzamosan 1965-től a Debreceni Agrártudományi Főiskolán oktatott címzetes egyetemi tanárként.

Munkássága:

Az Országos Növénytermelési Hivatal felügyelőjeként – Fleischmann Rudolf irányítása mellett – szervezte meg a bánkúti, lovászpatonai és hatvani növénynemesítő telepek elitvetőmag-szaporítási tevékenységét, a második világháború után pedig az államosított fajtakísérleti telepeken újraindította a minőségi vetőmagok termesztését. Szervezőmunkájának köszönhetően jöhetett létre 1959-ben a tápiószelei Országos Agrobotanikai Intézet, és idővel ennek táplánszentkereszti, lókúti és nagykállói kísérleti állomásai. Irányításával gyűjtötték össze a pillangós takarmánynövények (lóhere, vöröshere, bíborhere, lucerna) és a kukorica még fellelhető magyarországi tájfajtáit, amelyek szaporítási lehetőségeit és eredményességét vizsgálta.

E tájfajtákból és az általa nemesített fajtákból megvetette egy **kultúrnövénygénbank** alapjait, külföldi tudományos kapcsolatai segítségével pedig létrehozta az **Index Seminum magkatalógust**, amivel jelentősen hozzájárult a biotechnológiai kutatások és a növénynemesítési eljárások továbbfejlesztéséhez.

A genetika korszerű módszereinek alkalmazásával több, jó terméshozamot produkáló takarmánynövényfajtát nemesített, egyebek mellett a **Táplánszentkereszti vöröshérét** (Deutsch Miklóssal), a **Tápiószelei 1 és 2 lucernát**, a **Kemenesaljai bíborherét**, a

Hungaropoly és a Tapiopoly (tetraploid) vörösherét, valamint a **Tápláni tavaszi árpát**. Szorgalmazta az ellenálló, fizikai és kémiai behatások nélkül is gazdaságosan termesztető növényfajták nemesítését és termesztését.

Növénynemesítési munkássága mellett foglalkozott a vetőmag- és a takarmánynövény-termesztés agrotechnikai kérdéseivel is. 1959-től szerkesztette a tápiószelei kutatóintézet *Agrobotanika* című szakfolyóiratát, emellett szerkesztőbizottsági tagja volt az *Acta Agronomica*, a *Kultúrflóra*, valamint az *Élet és Tudomány* periodikáknak. Tudományos eredményei elismeréseként 1970-ben a Magyar Tudományos Akadémia levelező tagjává választották.

Munkásságáért 1972-ben vehette át a Fleischmann Rudolf-emlékérmét.

Főbb művei:

- Vetőmagtermesztés. Budapest, 1951.
- Növénytermesztésünk eredményei az országos fajtakísérletek tükrében. Budapest, 1954.
- Magyar kukoricafajták és termesztésük. Budapest, Mezőgazdasági, 1957, 142 o. (Többekkel)
- A vöröshere termesztése és nemesítése. Budapest, Mezőgazdasági, 1963, 154 o.
- Biometriai értelmező szótár. Budapest, Mezőgazdasági, 1966, 928 o. (Szerkesztette Muraközy Tamással és Aradszky Gézánnal)
- Herefajok termesztése és nemesítése. Budapest, Akadémiai, 1968, 435 o. (Többekkel)